

Nu met de mensenrechtenverdediger Kiruba uit India!

WIE VERDEDIGT DE MENSENRECHTENVERDEDIGERS?

Tweede reeks - Eerst versie

Een lesbrief voor 3 en 4 havo/vwo

COLOFON

Auteurs van de eerste reeks: Alana Thelissen, Christa Adema, Emma van de Laar, Harry de Ridder en Lisa van Tiel

Auteurs van de tweede reeks: Christa Adema en Harry de Ridder

Layout en eindredactie: Harry de Ridder

Eerste reeks - Versie 1: Nu met de mensenrechtenverdediger Placide uit Congo!

Eerste reeks - Versie 2: Nu met de mensenrechtenverdediger Lydia uit Kenia!

Eerste reeks - Versie 3: Nu met de mensenrechtenverdediger Zafar uit Pakistan!

Eerste reeks - Versie 4: Nu met de mensenrechtenverdediger Mariam uit Georgië!

Tweede reeks - Versie 1: Nu met de mensenrechtenverdediger Kiruba uit India!

'Wie verdedigt de mensenrechtenverdedigers?' is bestemd voor leerlingen van 3 en 4 havo/vwo.

Gratis te downloaden via <http://www.amnestynijmegen.nl/index.php/educatie/lesmateriaal>

INHOUD

LEERLINGEN

Werkbladen

Mensenrechten
Vrijheid van meningsuiting
Mensenrechtenverdedigers
Extra kwetsbaar
Wie verdedigt de mensenrechtenverdedigers?
Shelter City Nijmegen
<i>De 'Nijmeegse' mensenrechtenverdediger</i>
De mensenrechten in India
Kastensysteem
De Dalits en de mensenrechten

werkblad 1

werkblad	2
werkblad	3
werkblad	4
werkblad	5
werkblad	6
werkblad	8
werkblad	8
werkblad	9
werkblad	9
werkblad	10

Verdieping

Aantekeningen

werkblad 11

werkblad	12
----------	----

DOCENTEN

Handleiding

Introductie
Opzet
<i>Acht versies</i>
Doelstellingen
Filmmateriaal
Antwoorden op de vragen
Literatuur
Links

handleiding 1

handleiding	2
handleiding	2
handleiding	2
handleiding	3
handleiding	3
handleiding	4
handleiding	6
handleiding	6

WERKBLADEN

**Wie verdedigt de
mensenrechtenverdedigers?**

Mensenrechten

Alle landen van de wereld hebben afgesproken dat iedereen ter wereld, of je nu man of vrouw bent, jong of oud, arm of rijk en ongeacht je huidkleur dezelfde rechten heeft. Deze afspraak is op 10 december 1948 vastgelegd in de *Universele Verklaring van de Rechten van de Mens* (UVMR). De rechten opgesomd in de UVMR noemen we de mensenrechten.

Het logo van de UVMR

In dit korte YouTube-filmpje komt een groot aantal van deze mensenrechten aan bod:

Mensenrechten - Ministerie van Buitenlandse Zaken

Opgdracht

1. Welke mensenrechten herken je in het filmpje?
2. Welke mensenrechten ken je nog meer die niet in het filmpje genoemd worden?

Je weet waarschijnlijk ook wel dat niet iedereen zich aan de mensenrechten houdt. We spreken in dat geval over mensenrechtenschendingen. Sommige schendingen kun je makkelijk voorkomen, andere zijn moeilijker op te lossen.

Een mensenrechtenschending die makkelijk te voorkomen is, is marteling. Als de regering van een land een verbod op marteling instelt én er op toeziet dat die wet wordt nageleefd kunnen we marteling uitbannen.

Opgdracht

3. Geef nog een ander voorbeeld van een mensenrechtenschending die makkelijk kan worden voorkomen.
4. Geef een voorbeeld van een mensenrechtenschending die niet zo makkelijk op te lossen is.

Verboden te martelen

Vrijheid van meningsuiting

Een van de belangrijkste mensenrechten is de vrijheid van meningsuiting. Als je niet voor je mening uit kunt komen, kun je je ook niet verzetten tegen mensenrechtenschendingen.

Martin Luther King stelde de discriminatie van mensen met een donkere huidskleur aan de kaak. Zijn enige 'wapen' was de vrijheid van meningsuiting. Mede dankzij zijn beroemde speech 'I have a dream' (voor een gehoor van zo'n miljoen mensen) wist hij voor elkaar te krijgen dat in zijn land nu iedereen voor de wet gelijk is.

In sommige landen moet je erg oppassen wat je doet of zegt. Dat geldt vooral voor mensen met de volgende beroepen:

- Kunstenaar
- Journalist
- Filmmaker
- Vakbondsleider

Demonstratie van de vakbond in België

Een kunstwerk van de Chinese kunstenaar Yue Minjun

5. Geef voor elk van de vier hierboven genoemde beroepsgroepen aan waarom volgens jou deze mensen goed op hun tellen moeten passen.
6. Wat hebben deze vier beroepsgroepen met elkaar gemeen?
7. Noem nog een beroepsgroep -die niet genoemd is- die ook moet oppassen voor wat je zegt of doet.
8. Schrijf op het demonstratiebord van Yue Minjun een eigen tekst waarbij je demonstreert tegen een actuele misstand.

Mensenrechtenverdedigers

9. Schrijf zoveel mogelijk woorden op waar je aan denkt bij het begrip 'mensenrechtenverdediger'.
Heeft zo iemand volgens jullie speciale karaktertrekken en zo ja, welke?

Een mensenrechtenverdediger is geen superman. Wat is die volgens jullie wel?

10. Probeer samen met je buurman of -vrouw een eigen definitie van 'mensenrechtenverdediger' te geven.

Een 'mensenrechtenverdediger' is iemand die

Extra kwetsbaar

Mensenrechtenverdedigers zetten zich, individueel of in een organisatie, vreedzaam in voor het bevorderen van de naleving van mensenrechten. Helaas kunnen zij vaak niet in alle vrijheid hun werk doen. Zeker in tijden van een gewapend conflict of oorlog is opkomen voor de bescherming van burgers het meest nodig. Een mensenrechtenverdediger die schendingen be- gaan door het regeringsleger of door gewapende milities aan de kaak stelt, wordt al snel be- schuldigd van partijdigheid en wordt bedreigd.

Sinds 11 september 2001 zijn in veel landen antiterrorismemaatregelen van kracht. Vaak heeft dit tot gevolg dat het werk van mensenrechtenverdedigers gecriminaliseerd wordt.

Amnesty vraagt ook speciale aandacht voor vrouwelijke mensenrechtenverdedigers, die vaak onder zwaardere omstandigheden dan mannen werken en daardoor kwetsbaarder zijn. Vaak worden ze door de hen omringende samenleving niet serieus genomen vanwege heersende vooroordelen jegens vrouwen.

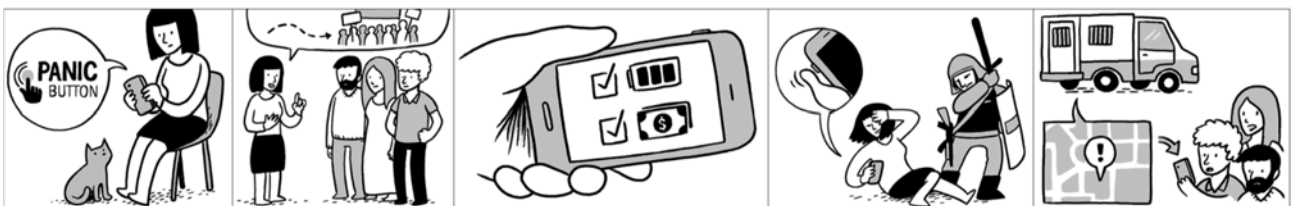

Sommige regeringen zien het werk van mensenrechtenorganisaties van vrouwen als onbelang- rijk en niet wettelijk.

Vrouwelijke mensenrechtenverdedigers lopen een groter risico vanwege hun sekse bedreigd te worden en slachtoffer te worden van seksuele intimidaties en verkrachtingen.

Amnesty lanceerde in 2014 een speciale app waarmee mensenrechtenverdedigers, die het risi- co lopen te worden ontvoerd, aangevallen of gemarteld, alarm kunnen slaan. De Panic Button- app is een stil alarm en kan geactiveerd worden in het geval van nood.

Door een druk op de button worden mede-activisten gewaarschuwd dat een collega in gevaar is. Hierdoor kan er sneller hulp worden ingeschakeld. In de eerste uren na een arrestatie kan het netwerk van de mensenrechtenverdediger snel in actie komen voor de vrijlating van hun collega. Zo kunnen ze het politiebureau overstelpen met telefoontjes, een protest organiseren of advocaten en organisaties zoals Amnesty waarschuwen.

11. Wat bedoelen we met 'mensenrechtenverdedigers worden gecriminaliseerd'?
12. Hoe de Panic Button-app werkt, wordt ondermeer uitgelegd aan de hand van bovenstaande tekeningen. Wat daaraan nog ontbreekt is een Nederlandstalige uitleg. Schrijf die samen met je buurman of -vrouw bij de vijf stappen.

Wie verdedigt de mensenrechtenverdedigers?

Mensenrechtenverdedigers komen op voor de rechten van anderen. Daardoor komen zij vaak in gevaar. Zij hebben zelf ook bescherming nodig.

13. Wie zouden volgens jou moeten opkomen voor mensenrechtenverdedigers? Licht je antwoord toe.

Er zijn verschillende internationale instanties die opkomen voor de rechten van de mensenrechtenverdedigers. De twee belangrijkste zijn de Verenigde Naties en de Europese Unie.

Verenigde Naties

In 1999 hebben de VN de *Verklaring aangaande de mensenrechtenverdedigers** aangenomen. De officiële naam van de verklaring* laat al zien dat iedereen een verplichting heeft om mensenrechtenverdedigers te beschermen.

In artikel 12 van de verklaring is er speciale aandacht voor de verplichtingen van de staten:

Artikel 12

1. Een ieder heeft het recht om individueel en in samenwerking met anderen deel te nemen aan vreedzame activiteiten tegen de schendingen van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden.
2. **De Staat neemt alle nodige maatregelen** om de bescherming door de bevoegde autoriteiten van iedereen, individueel en in samenwerking met anderen te verzekeren, tegen elke vorm van geweld, bedreigingen, represailles, discriminatie, druk of een andere willekeurige actie ten gevolge van zijn of haar rechtmatige uitoefening van de rechten waarnaar in de huidige verklaring wordt verwezen.
3. In dit verband heeft iedereen het recht, individueel en in samenwerking met anderen, om effectief te worden beschermd **krachtens de nationale wetgeving** met vreedzame middelen en handelingen, toerekenbaar aan lidstaten die leiden tot schendingen van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, alsmede gewelddaden gepleegd door groepen of individuen die het genot van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden aantasten.

* Officieel: *Declaration on the Right and Responsibility of Individuals, Groups and Organs of Society to Promote and Protect Universally Recognized Human Rights and Fundamental Freedoms*

Europese Unie

In 2004 nam de EU de *Richtlijnen voor de Bescherming van Mensenrechtenverdedigers* aan. Ambassades van de lidstaten en EU-missies moeten bescherming bieden aan mensenrechtenverdedigers door contacten, bezoeken, processen te observeren en waar nodig in te grijpen bij regeringen. Ze moeten ook helpen te garanderen dat de verdedigers vrije toegang hebben tot (buitenlandse) financiële donors.

14. De VN-Verklaring en de EU-Richtlijnen (de namen zeggen het al) hebben één groot nadeel. Welke zou dat kunnen zijn? Wat kunnen de VN en de EU doen om de bescherming van mensenrechtenverdedigers nog meer te versterken?

Naast staten kunnen ook particuliere organisaties hulp bieden aan mensenrechtenverdedigers. We noemen er enkele, maar er zijn er meer!

Amnesty International

Een van de kerntaken van Amnesty International is het beschermen van mensenrechtenverdedigers. Amnesty doet dat door middel van acties, publiciteit, het regelen van bezoeken en contacten, opleiding en training, lobby en soms financiële ondersteuning.

Door mee te doen aan acties en bijvoorbeeld brieven te schrijven kun je ook zelf meehelpen bij het opkomen voor mensenrechtenverdedigers.

#Idefund

#Idefund (= Ik verdedig) is een initiatief van de delegatie van de EU in de VN. *#Idefund* heeft als doel solidariteit te tonen met mensenrechtenverdedigers en zo hun toewijding en werk voor de mensenrechten van mensen van over de hele wereld te bevorderen. Misschien heb je deze actie op een van de sociale media en in het bijzonder op facebook voorbij zien komen (<https://www.facebook.com/idefund>). Via de sociale media kun je zelf het initiatief steunen.

Justice and Peace

Deze Nederlandse organisatie richt zich op het beschermen en trainen van mensenrechtenverdedigers. *Justice and Peace* heeft verschillende projecten in het leven geroepen die het werk van mensenrechtenverdedigers makkelijker maakt.

Justice and Peace Netherlands

- *The Hague Training Course* verzorgt trainingen over digitale veiligheidsmechanismes en beleidsbeïnvloeding.
- *Connet2Protect* brengt mensenrechtenverdedigers in contact met parlementsleden, advocaten en journalisten.
- *Temporary Relocation* brengt mensenrechtenverdedigers in Afrika en Azië tijdelijk elders in deze werelddelen onder.
- *Shelter City* is een Europees project. Daarover kun je op de volgende pagina meer lezen.

Opdracht

15. Naast wettelijke maatregelen -bijvoorbeeld door te verwijzen naar antiterrorismewetten- wordt in het filmpje nog een andere manier genoemd om het werk van mensenrechtenverdedigers lastig te maken. Welke is dat?
16. Welke vier manieren om een mensenrechtenverdediger te bedreigen worden er in het filmpje genoemd?

Shelter City Nijmegen

In het filmpje van Justice and Peace heb je kunnen zien dat mensenrechtenverdedigers mond-dood gemaakt, gearresteerd en gemarteld worden en soms zelfs verdwijnen. Als hun situatie het toelaat, kunnen ze veel baat hebben bij tijdelijke opvang. In heel Europa zijn er zogenaamde Shelter Cities opgericht, een initiatief van het Europees Parlement.

Hoe werkt Shelter City?

Shelter City is begonnen met het werven van steden in Europa. In Nederland zijn (of worden binnenkort) de Shelter Cities: Amsterdam, Den Haag, Groningen, Maastricht, Middelburg, Nijmegen en Utrecht. Na Den Haag en Middelburg was Nijmegen de derde Shelter City.

De volgende stap is de keuze van de mensenrechtenverdedigers. Die worden gekozen door een selectiecommissie, bestaand uit vertegenwoordigers van Justice and Peace, het Ministerie van Buitenlandse Zaken, de Faculteit Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam, Hivos en Free Press Unlimited.

Elke Shelter City geeft een mensenrechtenverdediger gedurende drie maanden een veilige plek. In die drie maanden kunnen ze op adem komen om met nieuwe energie terug te gaan.

Het is de bedoeling dat de mensenrechtenverdediger versterkt teruggaat, met een groter netwerk en met meer kennis om zijn of haar werk beter te kunnen doen. De mensenrechtenverdediger kan -als daar behoefte aan is- een opleiding of een cursus volgen. En er wordt voor hem of haar een ontmoeting georganiseerd met politici uit Den Haag of Brussel.

Het is ook de bedoeling dat er een wisselwerking ontstaat tussen de mensenrechtenverdediger en de burgers uit hun stad. Hij of zij wordt betrokken bij evenementen in Nijmegen (zoals de Music Meeting, de Vierdaagse en Zomerfeesten). De mensenrechtenverdediger op zijn/haar beurt kan tijdens een lezing of debat over de mensenrechten in zijn/haar land vertellen.

De 'Nijmeegse' mensenrechtenverdediger

Kiruba is een advocate die processen voert bij de Hoge Raad van India. Dat doet zij voor vrouwen, seksuele minderheden (LHBTQI*), etnische minderheden en andere minderheden die te maken hebben gehad met schendingen van hun mensenrechten.

Zij zet zich met name in voor de Dalits, de kastelozen, die op alle mogelijke manieren in India worden gediscrimineerd en vaak alleen mensonterende beroepen mogen uitvoeren (zie werkblad 9). Vanwege haar verzet tegen het kastensysteem en het ondersteunen van huwelijken tussen mensen van verschillende kasten is zij meermaals bedreigd en zelfs in haar buik neergestoken, een aanval die ze maar net overleefde.

* LHBTQI: lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, queers en intersekuelen.

17. Shelter City heeft niet alleen maar positieve effecten. Welk nadeel of nadelen zou je kunnen bedenken bij het Shelter City-project?
18. Verplaats je in de situatie van Kiruba. Met welke praktische zaken heeft een mensenrechtenverdediger die in Nijmegen verblijft te maken?

De mensenrechten in India

Mensenrechtenschendingen zijn in India helaas nog aan de orde van de dag. Veelal hebben deze te maken met religieuze spanningen tussen verschillende bevolkingsgroepen. Met name extremistische Hindoe-groepen schuwen het geweld niet.

Artiesten, schrijvers en wetenschappers hebben meer en meer te maken met een groeiende intolerantie. Hun vrijheid van meningsuiting staat steeds meer onder druk en de overheid van India treedt daar amper tegen op.

India heeft ook veel te maken met discriminatie en geweld jegens vrouwen. Het treft vrouwen van alle lagen van de samenleving, maar vooral vrouwen van lagere kasten. Als de man van een hogere kaste (zie hieronder) een vrouw van lagere kaste verkracht, is het gebruikelijk dat in zo'n geval er geen aangifte wordt gedaan. Doet zo'n vrouw wel aangifte dan doen de politie en de rechterlijke macht daar vaak weinig mee.

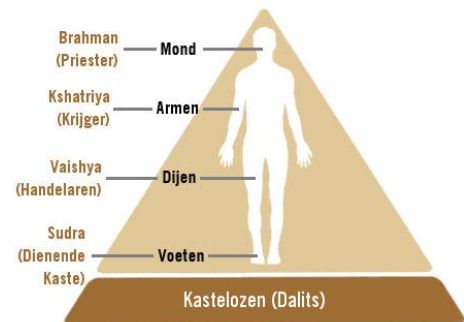

Opricht

19. Wat zijn belangrijke verschillen in het werk van een mensenrechtenverdediger in Europa en in India? Licht je antwoord toe.

Kastenstelsel

Het kastenstelsel is een systeem dat mensen op basis van hun afkomst/geboorte onderverdeelt in ongelijke groepen, kasten geheten. Het kastenstelsel is voortgekomen uit het hindoeïsme. De 'hogere' kasten zijn 'rein' en hebben de meeste rechten. De 'lagere' kasten zijn 'onrein' en hebben veel plichten, maar nauwelijks rechten. Helemaal onderaan de rangorde staan de kastelozen. Zij vallen buiten het systeem en worden als mindere mensen gezien en behandeld.

WAAR KOMT HET VOOR?		
Het percentage kastelozen van de bevolking	100 %	Aantal kastelozen
17 %		India bijna 200 miljoen
15 à 20 %		Nepal 4,5 miljoen
20 à 30 %		Sri Lanka 4 tot 5 miljoen
3 à 4 %		Bangladesh 4,5 miljoen
1,2 %		Pakistan 2 miljoen
2 à 3 %		Japan 3 miljoen
		<i>Overig: 40 miljoen</i>

Elke kaste heeft tal van gedragsregels en omgangsvormen waar mensen zich aan moeten houden. Deze regels bepalen wat je mag eten, met wie je om mag gaan, met wie je mag trouwen, welk beroep je mag uitvoeren en wie je moet vermijden.

De kastelozen, die zichzelf liever Dalits (= Vertrapten) noemen, hebben wetten die hen moeten beschermen, maar de op zich goede wetgeving wordt vaak niet in praktijk gebracht.

Opricht

20. Officieel is het kastenstelsel in 1950 afgeschaft. Toch functioneert het kastenstelsel nog volop. Beredeneer waarom het zo moeilijk is om het kastenstelsel definitief af te schaffen. Noem in je antwoord twee redenen.

Dalits en de mensenrechten

De hogere kasten hebben honderden jaren geleden bepaald wie welk werk mag doen. De Dalits moeten vaak het werk doen dat voor de hogere kasten onrein is. Hierbij kun je denken aan werk dat lichamelijk contact met bloed of uitwerpselen met zich meebrengt. Dalits werken daarom veelal als leerlooier, ruimen kadavers op, cremeren de doden en maken straten, openbare toiletten en riolen schoon, vaak zonder beschermende kleding en soms ook zonder dat ze ervoor worden betaald.

Ook werken veel Dalits als arbeider op het land van iemand van een hogere kaste, voor een laag loon. Vanwege het lage loon en de onzekerheid van seizoensarbeid zien veel Dalits zich genoodzaakt om een lening aan te gaan bij de landeigenaar, bijvoorbeeld als een van de gezinsleden ziek wordt.

De Dalits verdienen vaak te weinig om de schuld ooit in te lossen, en werken eigenlijk voor niets voor de landeigenaar. Vaak worden ook de kinderen aan het werk gezet. Wanneer de ouders overlijden of niet meer kunnen werken, wordt de lening overgedragen op de kinderen. Zo ontstaat er een vorm van moderne slavernij die van generatie op generatie wordt overgedragen.

Als kinderen van de Dalits al naar school gaan, worden ze daar ook geconfronteerd met discriminatie. Het is niet ongebruikelijk dat Dalit-kinderen door de leraar worden genegeerd en niet bij de andere kinderen mogen zitten. Soms moeten ze eerder naar school komen om het lokaal of wc's schoon te maken. Als gevolg van deze behandeling stoppen veel Dalit-kinderen met school.

In het verleden werden Dalits in elkaar geslagen als hun schaduw iemand van een hogere kaste raakte, ze werden gedwongen om een belletje te dragen om te waarschuwen voor hun komst en Dalits mochten geen schoenen dragen. Veel van deze ernstige vormen van discriminatie komen tegenwoordig minder voor, maar nog steeds worden de Dalits dagelijks vernederd en wreed behandeld.

In de wet is geregeld hoe er moet worden omgegaan met de kastendiscriminatie. Zo is geweldpleging tegen de Dalits strafbaar en is er een beleid van positieve discriminatie. Zo is er in de Indiase grondwet opgenomen dat 15% van de banen bij de overheid moet worden gereserveerd voor de Dalits. Helaas worden lang niet al die plaatsen door Dalits vervuld, omdat veel Dalits niet naar school zijn gegaan.

Kijk ook naar de YouTube-film:

Wij zijn niet onaanraakbaar!

Opricht

21. In film wordt gesproken over 'onaanraakbaren'. Waarom zouden de Dalits deze term denigrerend vinden?
22. Naast het kastenstelsel is reïncarnatie verbonden aan het hindoeïsme. Waarom houdt dat veel Dalits tegen om in opstand te komen?
23. Welke mensenrechten hebben de Dalits niet? Noem er zoveel mogelijk.

Verdieping

Ter voorbereiding op een gesprek met de mensenrechtenverdediger Kiruba hebben we een aantal vragen bedacht die jullie haar kunnen stellen. Uiteraard kunnen jullie ook zelf vragen bedenken om het gesprek op gang te brengen. Wat zouden jullie willen weten?

- * Tegen welke schendingen van mensenrechten strijdt zij?
- * Waarom vinden deze schendingen plaats en wat kan zij er zelf tegen doen?
- * Welke successen heeft zij in haar werk bereikt?
- * Zij is bedreigd omwille van het tegengaan van schendingen. Hoe beïnvloedt dat haar werk? Is zij niet bang?
- * Hoe ziet zij de toekomst van India?

Aantekeningen

HANDLEIDING

**Wie verdedigt de
mensenrechtenverdedigers?**

Introductie

Het lespakket 'Wie verdedigt de mensenrechtenverdedigers?' is ontwikkeld door de Scholengroep van Amnesty Nijmegen i.s.m. Shelter City Nijmegen.

Shelter City is een landelijk initiatief van Justice & Peace in samenwerking met Nederlandse steden en het ministerie van Buitenlandse Zaken om mensenrechtenverdedigers te beschermen, n.a.v. een motie van het Europees parlement. Het gaat om mensenrechtenverdedigers die met gevaar voor eigen leven mensenrechtenschendingen bestrijden en die voor een korte periode in Europese steden worden opgevangen.

Shelter City Nijmegen is een samenwerkingsverband van verschillende Nijmeegse organisaties, waaronder Amnesty Nijmegen, de Radboud Universiteit, de gemeente Nijmegen en Bureau Wijland. De coördinatie ligt bij Qader Shafiq van Bureau Wijland, q.shafiq@bureauwijland.nl.

Tussen 2017 en 2020 komen acht mensenrechtenverdedigers naar Nijmegen. De eerste van de tweede reeks is Kiruba* uit India, die van maart t/m mei 2017 te gast is.

* Omwille van haar veiligheid kunnen we haar achternaam niet bekend maken.

Opzet

Het lespakket 'Wie verdedigt de mensenrechtenverdedigers?' vraagt twee lessen van 50 minuten.

Les 1: werkbladen 1-5

Les 2: werkbladen 6-10

Het lespakket kan zelfstandig door de docent worden gebruikt of door gastlessen van Amnesty Nijmegen. Voor gastlessen kunt u contact opnemen met de contactpersoon van de Scholengroep: Harry de Ridder, amnestynijmegen@gmail.com.

Zolang zij nog in Nijmegen is, kunt u als vervolg op het lespakket ook de mensenrechtenverdediger Kiruba haar eigen verhaal laten vertellen. Daarvoor kunt u ook contact opnemen met Harry de Ridder, amnestynijmegen@gmail.com.

Als voorbereiding op een eventueel gesprek hebben wij enkele vragen uitgeschreven en de leerlingen vragen om vóór haar komst al een aantal vragen te bedenken:

Voorbereiding op het gesprek: werkbladen 11-12

Acht versies

In 2017–2020 zullen we acht verschillende versies in de tweede reeks van het lespakket 'Wie verdedigt de mensenrechtenverdedigers?' uitbrengen. Elke versie is gekoppeld aan het persoonlijk verhaal en de achtergronden van de mensenrechtenverdediger die naar Nijmegen komt. De eerste anderhalve les van het lespakket zal niet veranderen, de halve les over de mensenrechtenverdediger zal elke keer worden aangepast. Zodra bekend is wie de mensenrechtenverdediger van dat moment is, zullen we de volgende versie van het lespakket uitbrengen.

Algemeen verhaal Les 1 en de eerste helft van les 2 (werkbladen 1-8)

Mensenrechtenverdediger Tweede helft van les 2 (werkbladen 8-12)

Doelstellingen

- De leerling maakt kennis met de mensenrechten en mensenrechtenschendingen.
 - De leerling weet dat het mensenrecht 'Vrijheid van meningsuiting' gekoppeld is aan het verzet tegen mensenrechtenschendingen.
 - De leerlingen weten dat mensen met bepaalde beroepen meer op hun tellen moeten passen dan anderen.
 - De leerling kan een eigen definitie van mensenrechtenverdedigers verwoorden.
 - De leerling weet dat mensenrechtenverdedigers kwetsbaar zijn en weten waarom vrouwelijke mensenrechtenverdedigers nog grotere risico's lopen dan hun mannelijke collega's.
 - De leerling kan aangeven wie opkomen voor de rechten van mensenrechtenverdedigers en kan een aantal internationale instanties en particuliere organisaties bij naam noemen die zich voor hun rechten inzetten.
 - De leerling kent Shelter City.
 - De leerling weet hoe de keuze van de mensenrechtenverdedigers die naar een van de Shelter Cities in Nederland komen tot stand komt.
 - De leerling kent de mensenrechtenverdediger Kiruba en haar achtergrond.
 - De leerling kan enkele mensenrechtenschendingen in India noemen en weet waarom deze schendingen daar voorkomen.
-
- De leerling gaat in gesprek met de mensenrechtenverdediger Kiruba.

Filmmateriaal

In het lespakket 'Wie verdedigt de mensenrechtenverdedigers?' worden drie filmpjes getoond:

YouTube-filmpjes:

* Mensenrechten van Ministerie van Buitenlandse Zaken (2.22 min.)
<https://www.youtube.com/watch?v=5eRCogmiGfA>

* Justice and Peace Netherlands (3.02 min.)
<https://www.youtube.com/watch?v=IK1jAIJOAcM>

* We zijn niet onaanraakbaar (11.55 min.)
https://www.youtube.com/watch?v=678soG_qvNU

MP4-filmpjes:

* Mensenrechten van Ministerie van Buitenlandse Zaken (2.22 min.)
<http://www.amnestynijmegen.nl/download/Mensenrechten-BuZa.mp4>

* Justice and Peace Netherlands (3.02 min.)
<http://www.amnestynijmegen.nl/download/justice-and-peace-netherlands.mp4>

* We zijn niet onaanraakbaar (11.55 min.)
<http://www.amnestynijmegen.nl/download/nietonaanraakbaar.mp4>

Mensenrechten

De les begint met te kijken wat mensenrechten en mensenrechtenschendingen zijn.

Opricht

1. Iedereen is gelijkwaardig, iedereen heeft dezelfde rechten, iedereen heeft het recht om zich te ontwikkelen in een goede levensstandaard, iedereen heeft het recht om te leven in vrijheid en veiligheid, iedereen heeft recht op voldoende eten en water, er is een verbod op de inzet van kindsoldaten, niemand mag zomaar worden opgepakt zonder dat de familie weet waar die persoon gebleven is (verbod op verdwijningen), iedereen heeft recht op leven, iedereen heeft het recht op vrije meningsuiting, martelen is verboden, iedereen heeft het recht om te geloven, iedereen heeft het recht om te samenleven met wie hij wil, iedereen heeft gelijke rechten.
2. -
3. Bijvoorbeeld: verbod op slavernij, verbod op de inzet van kindsoldaten.
4. Sommige economische, sociale en culturele rechten zijn minder makkelijk te realiseren, denk maar aan: het recht op arbeid. Elke maatschappij kent echter werkloosheid.

Vrijheid van meningsuiting

In dit lesonderdeel gaan we dieper in op het mensenrecht 'Vrijheid van meningsuiting', een voorwaarde om je te kunnen verzetten tegen mensenrechtenschendingen (van anderen).

Opricht

5. Kunstenaar: als je kunst toont die de overheid aan de kaak stelt of belachelijk maakt, loop je de kans te worden opgepakt.
Journalist: hij kan corruptie of misstanden met woorden aan de kaak stellen en dan loop je de kans te worden opgepakt.
Filmmaker: idem als bij journalist, maar niet met woorden maar met beelden.
Een filmmaker kan ook de overheid belachelijk maken.
Vakbondsleider: hij komt op voor de rechten van de arbeiders en gaat in tegen de wensen van werkgevers.
6. Ze komen niet alleen voor hun eigen mening op, maar ook voor de rechten van anderen.
7. Een schrijver, blogger, cartoonist, cabaretier.
8. -

Mensenrechtenverdedigers

We kijken naar een eigen definitie van mensenrechtenverdedigers en hun karaktertrekken.

Opricht

9. Naar de mening van de leerlingen. Een mensenrechtenverdediger is geen superman, maar wel iemand die voor de rechten van anderen durft op te komen. Daarbij is enige moed wel voor nodig, of in ieder geval iemand die over zijn angst durft heen te stappen.
10. Bijvoorbeeld: Een mensenrechtenverdediger is iemand die opkomt voor de rechten van anderen (in een situatie waarin hij zelf actief is en waar de mensenrechten geschonden worden; iemand van Amnesty die zich inzet voor de mensenrechten in het veilige Nijmegen noemen we géén mensenrechtenverdediger). Daarbij gebruikt de activist géén geweld.

Wie verdedigt de mensenrechtenverdedigers?

Mensen die opkomen voor de rechten van anderen lopen zelf ook gevaar en hebben zelf ook bescherming nodig.

13. Volgens de verklaring eigenlijk iedereen: individuen, groepen, organisaties en officiële instanties.
14. Beide zijn geen verdragen met rechtskracht, maar verklaringen en niet meer dan plechtige beloften. Als de VN en de EU die bescherming zouden vastleggen in een verdrag, kunnen we de overtreders aanpakken met de wet of het verdrag in handen.
15. Smaad (het opzettelijk aantasten van iemands eer of goede naam) met als doel ervoor te zorgen dat de mensenrechtenverdediger niet geloofd of vertrouwd wordt.
16.
 - 1) fysiek (fysieke intimidatie of directe bedreigingen).
 - 2) online (digitale surveillance en online bedreigingen).
 - 3) familie (fysieke intimidatie of directe bedreigingen van familieleden).
 - 4) mobiel (surveillance van mobiele telefoons en bedreigingen via sms).

Shelter City Nijmegen / De 'Nijmeegse' mensenrechtenverdediger

In dit lesonderdeel gaan we dieper in op het hoe en waarom van het project Shelter City en welke mensenrechtenverdediger naar Nijmegen is gekomen.

17. Dat zou kunnen zijn: de mensenrechtenverdediger wil niet meer teruggaan of de situatie in zijn herkomstland is in die drie maanden zo zeer verslechterd dat hij niet meer terug kan. Het kan uiteraard ook op persoonlijk vlak liggen: bijvoorbeeld die persoon heeft een relatie gekregen met iemand uit de stad waar hij tijdelijk komt te wonen.
18. Je kunt denken aan zaken als: een plek om te wonen, een plek om te werken of cursus te volgen, het gebruik van een computer, telefonie, ov-chipkaart, een budget voor haar kosten, maar ook: mensen om haar heen die haar begeleiden en helpen.

Mensenrechten in India

Veel mensenrechtenschendingen in India komen voort uit religieuze spanningen. Met name extremistische Hindoe-groepen trekken zich weinig van de mensenrechten aan. Vooral vrouwen hebben het moeilijk en hebben te maken met discriminatie en geweld.

19. De Indiase overheid doet weinig tegen schendingen van mensenrechten. Als mensenrechtenverdediger hoef je niet op veel hulp van de overheid te rekenen als je mensenrechtenschendingen waarneemt. Je krijgt niet alleen geen hulp van de overheid, maar opkomen voor mensenrechten kan zelfs gevaarlijk voor je zijn.

Kastenstelsel

Officieel is het afgeschaft, maar in praktijk functioneert het volop: het kastenstelsel, met alle negatieve gevolgen voor de lagere kasten en met name de kastelozen.

20. Een: het kastenstelsel is een uiting van hun religie en iedereen weet dat een religie aanpassen zeer moeilijk om niet te zeggen onmogelijk is.
Twee: de hogere kasten profiteren van hun positie, zij hebben de status en de macht en zullen die niet makkelijk willen opgeven.

De Dalits en de mensenrechten

De mensenrechten van Dalits worden op alle mogelijke manieren geschonden. Ze hebben vrijwel geen mogelijkheid om hun positie te verbeteren.

21. Die term bevestigt dat ze minderwaardig zijn aan hogere kasten, vandaar ook de titel van het filmpje 'Wij zijn niet onaanraakbaar'.
22. Omdat zij geloven in reïncarnatie. Dalits geloven dat wanneer ze dit leven op een goede manier doorstaan, zij later terug zullen komen op aarde in een hogere klasse.
22. Dat is een hele waslijst. De artikelen hieronder verwijzen naar de nummering in de *Universele Verklaring van de Rechten van de Mens*:

- 1) Mensen zijn gelijk en vrij geboren.
- 2) Discriminatie is verboden.
- 3) Iedereen heeft recht op leven, vrijheid en onschendbaarheid.
- 4) Slavernij is verboden
- 7) Iedereen is voor de wet gelijk
- 16) Iedereen mag trouwen met wie hij wil.
- 17) Iedereen heeft recht op eigendom.
- 21) Een ieder heeft het recht om deel te nemen aan het bestuur van zijn land, rechtstreeks of door middel van vrij gekozen vertegenwoordigers.
- 22) Iedereen heeft recht op maatschappelijke zekerheid
- 23) Iedereen heeft recht op arbeid, in een vrije keuze.
- 25) Een ieder heeft recht op een levensstandaard, die hoog genoeg is voor de gezondheid en het welzijn van zichzelf en zijn gezin.
- 26) Iedereen heeft recht op onderwijs.

Literatuur

Mensenrechten in India

- <https://www.amnesty.org/en/countries/asia-and-the-pacific/india/>

Landelijke India Werkgroep

- <http://www.indianet.nl>

De positie van Dalits

- <http://www.dalits.nl/>
- http://www.indianet.nl/da_f_n.html

Links

- http://www2.nijmegen.nl/mmbase/attachments/1549721/Shelter_City_Nijmegen_Initiatiefvoorstel_februari_2014.pdf
- <http://www.justiceandpeace.nl/mensenrechtenverdedigers-en-veiligheid/shelter-city>
- <http://www.bureauwijland.nl>
- <http://www.amnestynijmegen.nl>

Wie verdedigt de mensenrechtenverdedigers?

Een lespakket voor leerlingen van 3 en 4 havo/vwo

Ontwikkeld door Scholengroep Amnesty Nijmegen en Shelter City Nijmegen

